

การตรวจสอบเงินสดและสินทรัพย์ถาวร

การตรวจสอบเงินสด

คำว่า "เงินสด" ในทางการบัญชี หมายถึง¹ ธนบัตร เหรียญกษาปณ์ เช็ค ตราพท์ และธนาคัติที่ได้รับมา รวมทั้งเงินฝากธนาคารประเภทที่อาจจะเบิกมาใช้ได้ทันที กล่าวโดยทั่วไปแล้ว เงินสดหมายถึงจำนวนเงินที่กิจการมีไว้เพื่อจะนำมาใช้จ่ายได้ทุกเวลา ดังนั้น เงินสดที่กิจการมีไว้เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ตั้งเป็นเงินทุนสะสมเพื่อไว้ถนอมหนี้สิน จึงไม่นับรวมอยู่ภายใต้หัวข้อ "เงินสด" ของกิจการ

เงินสดเป็นสินทรัพย์ที่มีความสำคัญมากประเภทหนึ่งของธุรกิจ เงินทุนและหลักทรัพย์ ทั้งนี้ เนื่องจากการประกอบกิจการของธุรกิจ เงินทุนและหลักทรัพย์เป็นการดำเนินงานทางการเงินซึ่งจะเกี่ยวข้องกับตัวเงินสดที่มีจำนวนมากในแต่ละวัน การควบคุมภายในที่ดีจึงให้ประโยชน์แก่กิจการเป็นอย่างมาก ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้กิจการต้องได้รับความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นจากการทุจริตด้วย การควบคุมภายในด้านเงินสดมีหลักการโดยทั่วไปดังนี้²

1. จะต้องมีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงานแต่ละคนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเงินสดไว้อย่างแน่นอนตายตัว พร้อมทั้งกำหนดวิธีปฏิบัติงานประจำวัน ซึ่งจะต้องกระทำตามโดยเคร่งครัด

2. เมื่อได้รับเงินสดจะต้องมีการบันทึกจำนวนที่ได้รับนั้นไว้ทันที โดยปกติการทุจริตมักเกิดขึ้นก่อนที่จะมีการลดบันทึกไว้ เพราะการลดบันทึกย่อมจะเป็นหลักฐานแสดงว่าได้รับเงินจำนวนนั้นมาแล้วจริง และถ้ามีการทุจริตเกิดขึ้นภายหลังก็ทำให้ติดตามได้ง่ายขึ้น

¹ เดิมศักดิ์ กฤษณะมระ และคณะ, หลักการบัญชีขั้นต้น (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 292.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 293.

3. เงินสดที่ได้รับมาทั้งหมดในวันหนึ่ง ๆ จะต้องนำฝากธนาคารภายในวันนั้น รายจ่ายทั้งหมดควรจะจ่ายด้วยเช็ค ชัดคร่อม ไม่ควรจะจ่ายจากเงินสดที่ได้รับมานั้นเป็นอันขาด ส่วนค่าใช้จ่ายจำนวนเล็ก ๆ น้อย ๆ นั้นให้จ่ายจากเงินรองจ่าย ซึ่งจะต้องมอบให้อยู่ในความดูแลของพนักงานผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ

4. แยกหน้าที่ของพนักงานรับจ่ายเงินสดออกจากหน้าที่ในการลงบัญชี คือผู้ที่มีหน้าที่รับจ่ายเงินสดตัวจริงย่อมไม่ควรจะลงบัญชีเกี่ยวกับการรับและจ่ายนั้นด้วยตนเอง มิฉะนั้นก็อาจละลงรายการรับให้น้อยหรือจ่ายให้มากกว่าความเป็นจริงและยังยกเงินไปใช้เสียเอง

5. ถ้าจำนวนพนักงานมีมากพอ ควรจะแยกหน้าที่ในการรับและจ่ายเงินสดออกจากกัน และหน้าที่ในการลงบัญชีเกี่ยวกับการรับและจ่ายเงินสดก็ควรจะแยกจากกันด้วย

ในธุรกิจ เงินทุนและหลักทรัพย์ทั่วไป จะกำหนดให้มีการนำเงินสดรับทั้งหมดในแต่ละวันฝากธนาคาร และจะจ่ายเงินสดจากบัญชีธนาคารโดยเช็คเท่านั้น เว้นแต่รายจ่ายเล็ก ๆ น้อยๆ ซึ่งจะจ่ายจากเงินรองจ่ายของกิจการ เงินสดที่คงเหลือถึงในบั้นท้ายจะหมายความถึง เงินรองจ่าย และ เงินฝากธนาคาร

วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ

การตรวจสอบเงินสดมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพิจารณาว่า เงินสดคงเหลือตามบัญชี ณ วันตรวจสอบเป็นยอดที่ถูกต้องและ มีอยู่จริงครบตามจำนวน
2. เพื่อพิจารณาว่า เงินสดที่กิจการได้รับในแต่ละวัน ได้บันทึกฝากธนาคารในวันนั้น และมีการลงบันทึกบัญชีในทันทีอย่างถูกต้องตามงวดบัญชีที่ตรวจสอบ
3. เพื่อพิจารณาว่ารายการจ่ายเงินสดเป็นรายจ่ายของกิจการจริง ซึ่งได้รับอนุมัติ และมีการบันทึกบัญชีอย่างถูกต้องตามงวดบัญชีนั้น
4. เพื่อพิจารณาว่ารายการรับและจ่ายเงินสดที่บันทึกบัญชีไว้ มีหลักฐานประกอบรายการโดยสมบูรณ์ครบถ้วน
5. เพื่อพิจารณาการควบคุมดูแลเงินรองจ่าย ว่าได้ยึดเก็บ เข้าไว้ในตู้หรือหีบภายในห้องมั่นคงทุกสิ้นวันทำการ

การประเมินผลการควบคุมภายใน

ในการประเมินผลการควบคุมภายในด้านเงินสด ควรจะต้องพิจารณาถึงการควบคุม และการปฏิบัติงานที่สำคัญดังนี้

1. เงินสดทั้งหมดที่ได้รับในแต่ละวัน ได้มีฝ่ายธนาคารในวันนั้น และมีการบันทึก รายการบัญชีโดยถูกต้องครบถ้วนหรือไม่
2. มีการกำหนดวงเงินสำหรับเงินรองจ่าย เพื่อให้หมุนเวียนและจ่ายรายจ่าย เล็ก ๆ น้อย ๆ ไว้ในจำนวนที่เหมาะสม และอยู่ในความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจหรือไม่
3. เงินรองจ่ายได้นำเก็บ เข้าไว้ในตู้หรือเก็บไว้ในห้องมั่นคงทุกสิ้นวันทำการหรือไม่
4. มีการบันทึกรายละเอียดเงินสดคงเหลือ โดยแสดงแยกตามแต่ละประเภทของ เงินสดทุกวันหรือไม่
5. รายจ่ายทุกจำนวนนอกจากรายจ่ายเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ให้จ่ายจากเงินรองจ่าย แล้ว ได้จ่ายโดยเช็คของกิจการทุกรายการหรือไม่
6. รายจ่ายที่ต้องจ่ายโดยเช็คของกิจการ ได้จ่ายโดยการใส่เช็คเรียงตามลำดับ เลขที่ และเช็คที่ยกเลิกได้ขีดฆ่าและเก็บไว้เป็นหลักฐานหรือไม่
7. เช็คส่งจ่ายแต่ละรายการมีหลักฐานประกอบ ซึ่งได้รับอนุมัติรายการจากผู้ รับมอบอำนาจ และได้มีการบันทึกรายการโดยถูกต้องครบถ้วนหรือไม่

วิธีการตรวจสอบ

1. วิธีการตรวจสอบเงินรองจ่าย

โดยทั่วไปแล้วกิจการมักจะมีเงินรองจ่ายไว้สำหรับการเบิกจ่าย รายจ่ายเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งจะกำหนดวงเงินไว้แน่นอนจำนวนหนึ่ง เงินรองจ่ายจะมีจำนวนพอเพียงที่จะให้เบิกไป จ่ายได้ในระยะเวลาประมาณหนึ่งถึงสองสัปดาห์ แม้เงินรองจ่ายจะเป็นจำนวนเงินที่ไม่สูงมาก แต่ก็มีมีความจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจสอบเป็นครั้งคราว ทั้งนี้เนื่องจากว่าในทางปฏิบัติแล้วอาจ มีการทุจริตเกี่ยวกับเงินรองจ่ายได้ง่าย

1.1 ตรวจสอบเงินรองจ่าย เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของยอดเงินรองจ่ายตาม บัญชี ณ วันตรวจสอบ ซึ่งจำนวนเงินที่ตรวจสอบได้ควรจะถูกต้องตรงกันกับยอดคงเหลือที่บันทึกไว้ ในการตรวจสอบเงินรองจ่ายนี้ ควรทำการตรวจสอบโดยไม่บอกกล่าวให้ผู้รักษาเงินรองจ่ายทราบ

ล่วงหน้า เพื่อให้แน่ใจว่าจะไม่มีการนำเงินรองจ่ายไปใช้หมุนเวียนส่วนตัว การตรวจนับจะแยกตามชนิดของธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ ผู้ตรวจสอบจะต้องบันทึกจำนวนที่นับได้ตามชนิดของธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ ลงในกระดาษทำการตรวจนับเงินรองจ่าย และรวมยอดจำนวนเงินทั้งหมดเปรียบเทียบกับยอดเงินรองจ่ายคงเหลือที่บันทึกบัญชีไว้

1.2 ตรวจใบสำคัญจ่ายเงินรองจ่ายที่ยังไม่ได้ขอเบิกชดเชย เพื่อดูว่าใบสำคัญต่าง ๆ เหล่านี้มีหลักฐานประกอบครบถ้วน และได้รับอนุมัติการจ่ายเงินแล้ว ในกรณีการจ่ายเงินยังมตรองตามใบพิมพ์เงินของพนักงานจะต้องตรวจดูการอนุมัติจากผู้มีอำนาจอนุมัติด้วย เพื่อป้องกันมิให้มีการยืมเงินของกิจการไปใช้ส่วนตัว ซึ่งมิใช่เพื่อใช้จ่ายในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และจะต้องติดตามการรับชำระคืนเงินยืมภายในระยะเวลาที่ถึงกำหนดคืนด้วย

1.3 ตรวจการเบิกชดเชยเงินรองจ่าย เพื่อดูการควบคุมด้านเงินรองจ่ายว่าเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ โดยการตรวจสอบการเบิกชดเชยกับใบสำคัญจ่ายเงินรองจ่ายทั้งหมด ว่ารายการเบิกจ่ายเหล่านั้นเป็นรายการที่ได้รับการอนุมัติแล้ว และกลายเป็นผู้รับเงินโดยถูกต้อง

ตรวจดูจำนวนที่เบิกจ่ายว่าถูกต้องตรงกับจำนวนเงินตามใบสำคัญทั้งหมด นอกจากนี้ยังจะต้องพิจารณาความถูกต้องของการลงรายการในสมุดเงินรองจ่าย และการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

1.4 ตรวจและพิจารณาว่าวงเงินรองจ่ายที่มีอยู่ มีความจำเป็นเหมาะสมกับปริมาณเบิกจ่ายในระยะเวลาที่กำหนดไว้เพียงใด เพื่อพิจารณาเพิ่มหรือลดวงเงินรองจ่ายให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อไป

2. วิธีการตรวจสอบเงินฝากธนาคาร

การตรวจสอบเงินฝากธนาคารมีจุดมุ่งหมายเพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของยอดคงเหลือตามรายงานธนาคารและบัญชีธนาคารที่กิจการบันทึกไว้ ซึ่งมีวิธีการดังนี้

2.1 การขอคำยืนยันยอดกับธนาคารที่กิจการมีบัญชีเงินฝากอยู่ ผู้ตรวจสอบควรส่งแบบคำขอยืนยันยอดเงินฝากธนาคารโดยตรง เมื่อได้รับคำตอบยืนยันยอดและรายงานธนาคารแล้ว จะต้องตรวจความถูกต้องตรงกันของยอดคงเหลือที่ได้รับจากธนาคารกับยอดตามบัญชีธนาคารของกิจการ ผู้ตรวจสอบจะต้องขอคำยืนยันยอดกับทุกธนาคารที่กิจการมีบัญชีอยู่ด้วย

2.2 การทำงบทระทบยอดเงินฝากธนาคาร ในกรณีที่ยอดคงเหลือตามรายงานธนาคารไม่ตรงกันกับยอดในบัญชีเงินฝากธนาคารของกิจการ ผู้ตรวจสอบจะต้องทำงบทระทบยอดระหว่างยอดคงเหลือตามรายงานธนาคารและยอดในบัญชีเงินฝากธนาคาร โดยการพิจารณาถึง

2.2.1 เช็คส่งจ่ายของกิจการที่ผู้รับยังไม่ได้นำไปยื่นเงิน และเงินที่ธนาคารเรียกเก็บให้ตามตัวเงิน ซึ่งกิจการยังไม่ได้ลงบันทึกบัญชีไว้

2.2.2 เงินฝากระหว่างทาง และค่าธรรมเนียมที่ธนาคารหักจากบัญชีเงินฝากไปแล้วแต่กิจการยังไม่ได้นบันทึกรายการในบัญชีเงินฝากธนาคาร

ตัวอย่างงบทระทบยอดมีดังนี้

งบทระทบยอด

วันที่ _____

ยอดคงเหลือตามรายงานธนาคาร	xxxx
บวก เงินฝากระหว่างทาง	xxx
ค่าธรรมเนียมที่ธนาคารหักบัญชีไว้	xx
	xxxx
หัก เช็คส่งจ่ายที่ผู้รับยังไม่ได้นำไปยื่นเงิน	xx
เงินที่ธนาคารเรียกเก็บให้ตามตัวเงิน	xx
ยอดคงเหลือตามบัญชีเงินฝากธนาคาร	xxxx

2.3 ตรวจสอบรายการรับและจ่ายในบัญชีเงินฝากธนาคาร เปรียบเทียบกับรายการในรายงานธนาคาร (Bank Statement) ผู้ตรวจสอบอาจทำการเปรียบเทียบสำหรับระยะเวลาเดือนใดเดือนหนึ่งที่เลือกตรวจสอบ เพื่อว่ามีรายรับรายการใดที่มิได้ฝากธนาคารหรือมีรายจ่ายใดที่มิได้แสดงไว้ในบัญชีหรือไม่ โดยการตรวจสอบรายการรับเงินสดในแต่ละวัน เปรียบเทียบกับรายการฝากเงินตามรายงานธนาคาร และตรวจสอบรายการจ่ายเงินในบัญชีเงินฝาก

ธนาคารเปรียบเทียบกับรายการหักบัญชีแต่ละรายการตามรายงานธนาคาร

2.4 ตรวจสอบรายการโอนเงินตามรายงานธนาคาร โดยเฉพาะรายการ โอนเงินที่มีมูลค่าสูง โดยการเปรียบเทียบกับเอกสารประกอบรายการโอนเงินทั้งรายการโอนเงินเข้าและออกตามรายงานธนาคาร และตรวจสอบว่ารายการ โอนเหล่านี้ได้มีการลงบันทึกบัญชีอย่างถูกต้องครบถ้วน

2.5 ตรวจสอบบัญชีเพื่อดูว่า เช็คของกิจการได้มีการส่งจ่ายอย่างถูกต้องตามเอกสารประกอบการจ่ายที่ได้รับอนุมัติแล้ว สอบทานงบกรณายอดเงินฝากธนาคารเพื่อดูว่ามีเช็คที่ค้างจ่ายอยู่นานผิดปกติหรือไม่ เพื่อสอบถามสาเหตุต่อไป เช็คที่ส่งจ่ายทั้งหมดจะต้องเรียงตามลำดับรายการและเลขที่เช็คที่ต่อเนื่องกัน โดยจะต้องไม่มีการข้ามเช็คใบหนึ่งใบใด ในกรณีที่ยกเลิกเช็ครายการหนึ่งรายการใด จะต้องตรวจสอบว่าผู้เก็บรักษาส้มุดเช็ค ได้ประทับตรายกเลิกเช็คและเก็บเช็คลบที่ยกเลิกลบนั้นแนบไว้กับต้นขั้วในสมุดเช็คด้วยหรือไม่

3. บันทึกสรุปผลการตรวจสอบเกี่ยวกับเงินรองจ่ายและเงินฝากธนาคาร โดยการพิจารณาถึงความพอเพียง ประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพของการควบคุมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับเงินสดและเงินฝากธนาคารดังกล่าว รวมถึงการพิจารณาคุณภาพของการปฏิบัติงานในปัจจุบันประกอบด้วย

การตรวจสอบสินทรัพย์ถาวร

สินทรัพย์ถาวร หมายถึงสินทรัพย์ที่กิจการมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานธุรกิจ ซึ่งตามปกติแล้ว กิจการมีสินทรัพย์ถาวรไว้เพื่อการจำหน่ายหรือเก็งกำไร สินทรัพย์ถาวรจะหมายรวมถึง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สำนักงานที่มีอายุการใช้งานยาวนานเกินกว่าหนึ่งปี ซึ่งอาจแบ่งเป็นประเภทที่สำคัญได้ดังนี้

1. สินทรัพย์ถาวรที่ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคา ได้แก่ที่ดินของกิจการซึ่งเป็นที่ตั้งของอาคารที่ทำการ หรือที่ดินที่กิจการมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบธุรกิจ ที่ดินจะไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคา เนื่องจากที่ดินมีสภาพที่แตกต่างไปจากสินทรัพย์ถาวรอื่นในด้านที่มีอายุการใช้งานที่ไม่จำกัด หากมีการขายที่ดินของกิจการ ซึ่งอาจขายได้ในราคาที่สูงหรือต่ำกว่าราคาทุนของสินทรัพย์ ก็จะเป็นที่รายการสำหรับส่วนต่างนั้น เป็นกำไรหรือขาดทุนจากการขายสินทรัพย์ตามแต่กรณี

2. สิ้นทรัพย์ถาวรที่มีการคิดค่าเสื่อมราคา เช่นอาคาร อุปกรณ์สำนักงาน เครื่องจักร และรถยนต์ เป็นต้น สิ้นทรัพย์ถาวรประเภทนี้จะมีอายุการใช้งานที่จำกัดตามสภาพของสินทรัพย์นั้น ๆ สินทรัพย์เหล่านี้จะมีการตัดราคาทุนของสินทรัพย์เป็นค่าเสื่อมราคาในแต่ละงวดบัญชี ตามหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาในสินทรัพย์ถาวรของกิจการที่ได้ถือปฏิบัติโดยสม่ำเสมอ

นอกจากนี้แล้วยังมีสินทรัพย์ถาวรอื่นที่กิจการอาจมีอยู่ เช่นสินทรัพย์ที่เข้าตามสัญญาเช่าสัมปทานต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งสินทรัพย์ถาวรเหล่านี้จะต้องคิดค่าปรับปรุงสินทรัพย์ตามสัญญาเช่าหรือคิดค่าสิ้นเปลืองตามส่วนของการใช้ในแต่ละงวดบัญชีแล้วแต่กรณี

ในการควบคุมสินทรัพย์ถาวรของกิจการ โดยปกติจะมีการจัดทำทะเบียนคุมสินทรัพย์ถาวรแต่ละรายการ มีระเบียบกำหนดเกี่ยวกับรายจ่ายที่ถือเป็นการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร กำหนดเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ถาวรแต่ละประเภท และการประกันภัยสำหรับสินทรัพย์ถาวรที่สำคัญบางรายการ

การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรแต่ละประเภท จะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการคำนวณไว้แน่นอน เพื่อให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้โดยสม่ำเสมอ กรณีที่ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการซึ่งแตกต่างกับที่กำหนดในประมวลรัษฎากร จะต้องปรับปรุงรายการเกี่ยวกับค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรในงบกำไรขาดทุนที่ใช้แสดงรายการเพื่อเสียดภาษีเงินได้นิติบุคคลให้สอดคล้องกับประมวลรัษฎากรด้วย

ในลํว่นที่เกี่ยวกับการหักค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ตามประมวลรัษฎากรนั้น ได้มีพระราชบัญญัติกฤษฎีกา ฯ (ฉบับที่ 145) พ.ศ. 2527 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เจ็อนไข และอัตราสรุปลํว่นสำคัญได้ดังนี้³

1. กำหนดเวลาใช้บังคับ

พระราชกฤษฎีกาฯ ฉบับนี้เริ่มใช้บังคับในการคำนวณภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นลํว่นนิติบุคคล ตั้งแต่รอบระยะเวลาบัญชีเริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2527 เป็นต้นไป

3

ไพจิตร โรจนวานิชย์, ภาษีสรุปลํว่น (คำอธิบายประมวลรัษฎากร)

(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ลํว่นเจริญพานิชย์, 2528), หน้า 190-194.

สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2527 ยังคงใช้อัตราและวิธีการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาตามพระราชบัญญัติภาษี (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2509

2. หลักเกณฑ์และวิธีการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะต้องหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินโดยเลือกใช้วิธีการทางบัญชีที่รับรองทั่วไป เมื่อเลือกใช้วิธีการทางบัญชีที่รับรองทั่วไปและอัตราที่จะหักอย่างใดแล้ว ต้องใช้วิธีการทางบัญชีและอัตรานั้นตลอดไป จะเปลี่ยนแปลงได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากร หรือผู้ที่อธิบดีกรมสรรพากรมอบหมาย ในกรณีที่ได้รับอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงได้ก็ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่รอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับอนุมัติเป็นต้นไป (มาตรา 3)

การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน ต้องคำนวณหักตามระยะเวลาที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี ในกรณีที่รอบระยะเวลาบัญชีใดไม่ได้มีสิบสองเดือนให้เฉลี่ยหักตามส่วนสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีนั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินอัตราร้อยละของมูลค่าต้นทุนของทรัพย์สิน (มาตรา 4)

สำหรับระยะเวลาที่จะคำนวณหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา ให้ถือเกณฑ์ตามจำนวนวันในรอบระยะเวลาบัญชี นับแต่วันได้ทรัพย์สินมาหรือวันเริ่มรอบระยะเวลาบัญชี แล้วแต่วันใดจะเป็นวันหลัง จนถึงวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีหรือวันเลิกใช้ทรัพย์สินนั้น แล้วแต่วันใดจะเป็นวันก่อน

3. เงื่อนไขการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา

ทรัพย์สินที่ใช้ในกิจการ (นอกจากที่ดิน) แม้จะมีการซ่อมแซมบำรุงรักษาเป็นประจําแล้วก็ไม่อาจตัดราคาของทรัพย์สินนั้นให้คงที่อยู่ตลอดไปได้ เพราะทรัพย์สินย่อมต้องสึกหรอหรือเสื่อมราคาไปโดยสภาพของการใช้งานหรือล้าสมัยตามกาลเวลาที่ล่วงไป ดังนั้นจึงต้องนำต้นทุนของทรัพย์สินมาเฉลี่ยถือเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ หรือขาดทุนสุทธิ กระจายไปตลอดอายุการใช้ของทรัพย์สิน ซึ่งกฎหมายกำหนดเงื่อนไขข้อจำกัดไว้ดังนี้

3.1 ทรัพย์สินทุกประเภทของกิจการซึ่งโดยสภาพของทรัพย์สินนั้นสึกหรอและเสื่อมราคาได้ บริษัท ย่อมนำมาหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา เพื่อถือเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิ เพื่อเสียภาษีได้ เว้นแต่ที่ดินและสินค้าห้ามมิให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา เพราะโดยสภาพของทรัพย์สินดังกล่าวไม่จำเป็นต้องมีค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคา

3.2 ทรัพย์สินประเภทรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคน หรือรถยนต์นั่งให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาจากมูลค่างานทุนเฉพาะส่วนที่ไม่เกินห้าแสนบาท (มาตรา 5)

3.3 ทรัพย์สินที่ได้มาโดยการเช่าซื้อหรือโดยการซื้อขายเงินผ่อนมูลค่างานทุนของทรัพย์สินนั้นให้ถือตามราคาที่ยังต้องชำระทั้งหมด แต่ค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาที่จะนำมาหักในรอบระยะเวลาบัญชี จะต้องไม่เกินค่าเช่าซื้อหรือราคาที่จะต้องผ่อนชำระในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น (มาตรา 7)

3.4 กรณีที่ราคาทรัพย์สินเพิ่มขึ้นตามมาตรา 65ทวิ (3) แห่งประมวลรัษฎากร และราคาที่ตีเพิ่มขึ้นนั้น ต้องนำมารวมคำนวณวงกำไรสุทธิโดยบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามกฎหมายใด ๆ ให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาได้จากราคาลูกค้าส่วนที่ตีเพิ่มขึ้นของทรัพย์สินนั้นนับแต่รอบระยะเวลาบัญชีที่ตีราคาเพิ่มขึ้น (มาตรา 6)

3.5 การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาลำหรับทรัพย์สินไม่ว่าในกรณีใด จะหักจนหมดมูลค่างานทุนของทรัพย์สินนั้นไม่ได้ (มาตรา 8)

เงื่อนไขข้อนี้เป็นข้อกำหนดว่า การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน จะหักหมด จนกระทั่งมูลค่างานทุนของทรัพย์สินนั้นเหลือเป็นศูนย์หมดไปจากบัญชีไม่ได้ จะต้องคงราคาไว้ในบัญชีจำนวนหนึ่ง ส่วนจะคงราคาไว้เป็นจำนวนเท่าใดกฎหมายไม่ได้ห้ามไว้ ในทางปฏิบัติอาจคงราคาไว้ในบัญชีตามที่เห็นสมควรได้

4. อัตราค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา

การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินหักได้ไม่เกินอัตราร้อยละของมูลค่างานทุนตามประเภทของทรัพย์สินดังต่อไปนี้

4.1 อาคาร

อาคารถาวร ร้อยละ 5

อาคารชั่วคราว ร้อยละ 100

4.2 ทุนเพื่อการได้มาซึ่งแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สูญเสียไปได้ ร้อยละ 5

4.3 ทุนเพื่อการได้มาซึ่งสิทธิการเช่า

กรณีไม่มีหนังสือสัญญาเช่า หรือมีหนังสือสัญญาเช่าที่มีข้อกำหนดให้ต่ออายุการเช่าได้โดยเงื่อนไขในการต่ออายุนั้นเปิดโอกาสให้ต่ออายุการเช่ากันได้อีก ๆ ไป ร้อยละ 10

กรณีมีหนังสือสัญญาเช่าที่ไม่มีข้อกำหนดให้ต่ออายุการเช่าได้ หรือมีข้อกำหนดให้ต่ออายุการเช่าได้เพียงระยะเวลาอันจำกัดแน่นอน ร้อยละ 100
หารด้วย จำนวนปีอายุการเช่าและอายุที่ต่อได้รวมกัน

4.4 ต้นทุนเพื่อการได้มาซึ่งสิทธิในกรรมวิธี สูตร กู๊ดวิลล์ เครื่องหมายการค้า สิทธิประกอบกิจการตามใบอนุญาต สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น

กรณีไม่จำกัดอายุการใช้ ร้อยละ 10

กรณีจำกัดอายุการใช้ ร้อยละ 100

หารด้วยจำนวนปีอายุการใช้

4.5 ทรัพย์สินอย่างอื่น ซึ่งโดยสภาพของทรัพย์สินนั้นสึกหรอหรือเสื่อมราคาได้นอกจากที่ดินและสินค้า ร้อยละ 20

กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาโดยใช้วิธีการทางบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งมีอัตราการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาไม่เท่ากันในแต่ละปีระหว่างอายุการใช้ทรัพย์สิน บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นจะหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาตามวิธีนั้นในบางปีเกิน อัตราที่กำหนดข้างต้นก็ได้ แต่จำนวนปีอายุการใช้ของทรัพย์สินเพื่อการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา ต้องไม่น้อยกว่า 100 หารด้วยจำนวนร้อยละที่กำหนดข้างต้น

วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ

การตรวจสอบภายในด้านสินทรัพย์ถาวรและค่าเสื่อมราคา มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพิจารณาว่าสินทรัพย์ถาวรตามบัญชีมีอยู่จริง เป็นกรรมสิทธิ์ของกิจการและได้แสดงไว้โดยถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป
2. เพื่อพิจารณาว่า สินทรัพย์ถาวรที่เพิ่มขึ้นในระหว่างงวดบัญชี ได้มีการลงบันทึกบัญชีโดยถูกต้องครบถ้วนตามงวดบัญชีที่ตรวจสอบ
3. เพื่อพิจารณาว่า สินทรัพย์ถาวรที่เลิกใช้หรือหมดอายุการใช้งาน ซึ่งได้จำหน่ายไปแล้ว มีการตัดรายการบัญชีอย่างถูกต้อง
4. เพื่อพิจารณาความถูกต้องของการบันทึกบัญชีกำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ถาวร

5. เพื่อพิจารณาความถูกต้องของการคำนวณค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาสะสมตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และถือปฏิบัติ เป็นเดียวกันโดยสม่ำเสมอ
6. เพื่อพิจารณาถึงการควบคุมและการปฏิบัติงานสินทรัพย์ถาวรแต่ละประเภท ตลอดจนการประกันภัยสำหรับสินทรัพย์ถาวรที่กิจการได้กำหนดให้ทำประกันภัยไว้

การประเมินผลการควบคุมภายใน

ในการประเมินผลการควบคุมภายในด้านสินทรัพย์ถาวร ควรพิจารณาถึงการควบคุมและการปฏิบัติงานที่สำคัญดังนี้

1. กิจการมีนโยบายเกี่ยวกับสินทรัพย์ถาวร ซึ่งครอบคลุมถึงการกำหนดวิธีการจัดซื้อ การควบคุมสินทรัพย์ถาวร และการประกันภัยสำหรับสินทรัพย์ถาวรไว้ด้วยหรือไม่
2. การซื้อสินทรัพย์ถาวรทุกรายการได้รับอนุมัติจากฝ่ายบริหารแล้ว และมีการปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการจัดซื้อที่กำหนดไว้หรือไม่
3. มีการให้รหัสสำหรับสินทรัพย์ถาวรทุกรายการ เพื่อการควบคุมและตรวจสอบหรือไม่
4. มีการจัดทำทะเบียนคุมสินทรัพย์ถาวร เพื่อบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับรหัส รายการสินทรัพย์ วันที่ซื้อมา ราคาทุน อัตราค่าเสื่อมราคา ค่าเสื่อมราคาสะสม และราคาคงเหลือตามบัญชี ตลอดจนรายละเอียดการประกันภัยไว้โดยถูกต้องครบถ้วนหรือไม่
5. ผู้รับมอบอำนาจได้ตรวจทานความถูกต้องของการบันทึกรายการในทะเบียนคุมสินทรัพย์โดยสม่ำเสมอ หรือไม่
6. มีการตรวจนับสินทรัพย์ถาวรที่มีอยู่จริง เพื่อเปรียบเทียบกับทะเบียนคุมสินทรัพย์ถาวรเป็นประจำทุกปี หรือไม่
7. สินทรัพย์ถาวรรายการที่ต้องประกันภัยตามระเบียบของกิจการ ได้มีการประกันภัยในวงเงินที่เหมาะสมครบถ้วนทุกรายการหรือไม่
8. การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรแต่ละประเภท ได้คำนวณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้โดยสม่ำเสมอหรือไม่
9. สินทรัพย์ถาวรที่เลิกใช้งานแล้ว ได้มีการควบคุมโดยผู้รับมอบอำนาจหรือไม่

วิธีการตรวจสอบ

ในการตรวจสอบสินทรัพย์ถาวรและค่าเสื่อมราคา มีวิธีการตรวจสอบดังนี้

1. เตรียมกระดาษทำการตรวจสอบสินทรัพย์ถาวร โดยรวบรวมรายละเอียดของสินทรัพย์ถาวรแต่ละประเภท รวมยอดคงเหลือตามบัญชีของสินทรัพย์ถาวร และค่าเสื่อมราคาสะสมในกระดาษทำการ โดยแสดงยอดยกมาตอนต้นปี ยอดที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในระหว่างปี และยอดคงเหลือ ณ วันตรวจสอบแล้วตรวจทานกับยอดในกระดาษทำการของครั้งก่อน เพื่อพิจารณารายการสินทรัพย์ถาวรที่เพิ่มขึ้นจากการตรวจสอบในครั้งก่อน ซึ่งจะต้องทำการตรวจสอบหลักฐานประกอบการขออนุมัติซื้อ

2. ตรวจสอบทะเบียนคุมสินทรัพย์ถาวร เพื่อพิจารณาว่าได้มีการบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับรหัส รายการสินทรัพย์ วันที่ซื้อมา ราคาทุน อัตราค่าเสื่อมราคา ค่าเสื่อมราคาละสมและราคาคงเหลือตามบัญชี ว่าได้มีการบันทึกอย่างถูกต้องครบถ้วนทุกรายการหรือไม่

3. ตรวจสอบกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์ถาวร เพื่อให้แน่ใจได้ว่าสินทรัพย์ถาวรต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามบัญชีเป็นกรรมสิทธิ์ของกิจการจริง สำหรับสินทรัพย์ถาวรที่มีเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ ทำได้โดยการตรวจสอบดูรายละเอียดภายในเอกสารนั้น ๆ เช่น ตรวจสอบจุดแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินของกิจการซึ่งจะต้องระบุชื่อกิจการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และตรวจสอบการระบุเจ้าของในทะเบียนรถยนต์ เป็นต้น

4. ตรวจสอบสินทรัพย์ถาวร เพื่อให้ทราบว่ากิจการมีสินทรัพย์ถาวรอยู่จริงครบตามจำนวนที่ปรากฏในบัญชี หรือมีรายการสินทรัพย์ถาวรใดที่มีการบันทึกบัญชีไว้ แต่ไม่มีสินทรัพย์ตัวจริง หรือมีรายการใดที่ได้ลงบันทึกบัญชีไว้ เนื่องจากสินทรัพย์ถาวรของกิจการมีอยู่เป็นจำนวนมาก ในบางกรณีผู้ตรวจสอบอาจไม่สามารถทำการตรวจสอบให้ครอบคลุมถึงสินทรัพย์ถาวรทุกรายการได้ ผู้ตรวจสอบอาจทำการตรวจนับเฉพาะส่วนของสินทรัพย์ถาวรแต่ละรายการที่มีมูลค่าสูงก็ได้

5. ตรวจสอบรายการที่เพิ่มขึ้นของสินทรัพย์ถาวรจากการตรวจสอบครั้งก่อน โดยการตรวจสอบบันทึกรายการในทะเบียนคุมสินทรัพย์ถาวร ตรวจสอบความถูกต้องของการอนุมัติรายการสั่งซื้อโดยผู้มีอำนาจอนุมัติ

กรณีการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเพิ่มเติม สามารถตรวจสอบได้จากสัญญาการว่าจ้างก่อสร้าง ราคาทุนของอาคารจะรวมถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับงานการก่อสร้างด้วย ถ้าเป็นอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่กิจการทำการก่อสร้างเอง จะต้องตรวจสอบต้นทุนการก่อสร้างที่เกิดขึ้นว่าได้รวมต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจริงอย่างถูกต้องครบถ้วน

กรณีการซื้อเครื่องจักร อุปกรณ์และเครื่องใช้สำนักงาน จะต้องทำการตรวจสอบการอนุมัติใบขออนุมัติซื้อและใบสั่งซื้อ ตรวจสอบเอกสารประกอบการสั่งซื้อและใบเสร็จรับเงินจากผู้ขาย ซึ่งราคาทุนของสินทรัพย์ถาวรที่ซื้อจะรวมถึงค่าขนส่ง และค่าใช้จ่ายในการติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์ด้วย ผู้ตรวจสอบภายในควรพิจารณาราคาของสินทรัพย์ที่ซื้อเพิ่มนี้ด้วยว่าเป็นราคาที่เหมาะสมเพียงใด

6. ตรวจสอบรายการสินทรัพย์ถาวรที่เลิกใช้งานแล้ว ในกรณีที่กิจการมีสินทรัพย์ถาวรบางประเภทที่ชำรุดหรือเสียหายจนไม่อาจใช้งานต่อไปได้แล้ว แต่สินทรัพย์เหล่านั้นยังมีได้ทำการจำหน่ายออกไป จะต้องทำการตรวจสอบรายการสินทรัพย์นั้นโดยแยกประเภท เพื่อให้ทราบถึงจำนวนและมูลค่าตามบัญชี พิจารณาความเหมาะสมของการเลิกใช้งานในสินทรัพย์เหล่านี้ โดยตรวจสอบดูสภาพของสินทรัพย์นั้น ๆ และอายุการใช้งาน เพื่อให้มีการปฏิบัติตามนโยบายของกิจการด้วย

7. ตรวจสอบรายการจำหน่ายสินทรัพย์ถาวร โดยการพิจารณารายการสินทรัพย์ถาวรที่ได้เลิกใช้งานและได้จำหน่ายออกไปแล้ว โดยดูการอนุมัติการจำหน่ายสินทรัพย์เหล่านี้ว่าเป็นไปตามนโยบายที่กำหนดวิธีการจำหน่ายสินทรัพย์ถาวรที่เลิกใช้งานแล้วหรือไม่ เป็นต้นว่า ได้มีการกำหนดราคากลางในการจำหน่าย หรือมีขั้นตอนการประมูลเพื่อการจำหน่ายออกสำหรับสินทรัพย์บางประเภท ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องดูความถูกต้องของการบันทึกการขายสินทรัพย์ถาวรนี้ด้วย

8. ตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับการคำนวณค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาสะสม ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของการใช้วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคา และการบันทึกบัญชีสำหรับรายการค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาสะสมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ถือปฏิบัติโดยสม่ำเสมอ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปด้วย

ผู้ตรวจสอบภายในควรทดสอบการคำนวณค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาสะสม โดยการทดสอบแยกตามแต่ละประเภทของสินทรัพย์ถาวร เพื่อให้แน่ใจได้ว่ายอดคงเหลือที่บันทึกบัญชีไว้มีความถูกต้อง และจะต้องพิจารณาดูว่าไม่มีมีการบันทึกค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ถาวรรายการใดเกินกว่าหรือเท่ากับราคาทุนของสินทรัพย์นั้น ตรวจสอบความเหมาะสมของการคงราคาบัญชีสินทรัพย์นั้นด้วย

9. ตรวจสอบรายการซ่อมแซมและบำรุงรักษาสินทรัพย์ถาวร เพื่อพิจารณาว่ารายการซ่อมแซมหรือปรับปรุงในสินทรัพย์ถาวรต่าง ๆ นั้น เป็นรายการที่ให้ถือเป็นค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาและดูว่าไม่มีรายการใดซึ่งเข้าหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ถือเป็นการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรรวมอยู่ด้วย นอกจากนี้ยังจะต้องตรวจสอบความเหมาะสมของรายการซ่อมบำรุงเหล่านี้ และการอนุมัติรายการโดยถูกต้องด้วย

10. ตรวจสอบและพิจารณาว่า สินทรัพย์ถาวรรายการใดของกิจการที่ได้มาไปจำหน่ายหรือจำหน่ายไว้ เพื่อเป็นประกันหนี้ต่อสถาบันการเงินอื่นใดหรือไม่ กรณีที่มีการจำหน่ายหรือจำหน่ายสินทรัพย์ถาวรรายการใด จะต้องตรวจสอบการอนุมัติให้มีการนำสินทรัพย์ถาวรไปจำหน่ายหรือจำหน่ายได้ พิจารณาค่าสิ่งในการอนุมัติ เช่น จำนวนเงินที่หักลดจำหน่าย อัตราดอกเบี้ย เป็นต้น เพื่อติดตามดูว่าผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการตามคำสั่งการอนุมัติดังกล่าว โดยถูกต้องครบถ้วน นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบภายในยังจะต้องรายงานให้ทราบถึงการมีภาระจำหน่ายหรือจำหน่ายของสินทรัพย์ถาวรดังกล่าว โดยแสดงรายละเอียดไว้ในหมายเหตุท้ายรายงานการตรวจสอบสินทรัพย์ถาวรด้วย

11. ตรวจสอบรายการสินทรัพย์ตามสัญญาเช่า เช่น อาคาร อุปกรณ์สำนักงานโดยการตรวจสอบการอนุมัติ และพิจารณาความถูกต้องของ ค่าเช่าและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นตรวจสอบหลักฐานเกี่ยวกับการเช่าสินทรัพย์ถาวรในรายละเอียดต่าง ๆ เช่น ประเภทของสินทรัพย์ที่เช่า ระยะเวลาของสัญญาเช่า เงินมัดจำ ค่าเช่า ผู้รับผิดชอบในค่าซ่อมแซมและค่าเบี้ยประกันภัย เป็นต้น เพื่อดูความถูกต้องตามข้อตกลงที่ได้รับการอนุมัติ และจะต้องตรวจสอบหลักฐานการจ่ายเงินค่าเช่าและค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องทุกรายการว่าได้รับการอนุมัติโดยถูกต้องแล้ว รวมถึงการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับรายการเช่าสินทรัพย์นี้ด้วย

12. ตรวจสอบรายการให้เช่าสินทรัพย์ของกิจการ ในกรณีที่มีการให้เช่าสินทรัพย์ถาวรของกิจการ โดยพิจารณาหลักฐานประกอบการขอเช่า คำสั่งหรือเงื่อนไขการอนุมัติ เพื่อดูว่าผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการตามคำสั่งการอนุมัติโดยครบถ้วนหรือไม่ พิจารณาวัตถุประสงค์การขอเช่า และการใช้จ่ายงานว่าเป็นไปตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารขอเช่า ซึ่งต้องไม่ทำให้สินทรัพย์ที่ให้เช่าเสื่อมสภาพหรือเกิดความเสียหายจากการใช้งานเกินกว่าที่ควร ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของสัญญาเช่า และตรวจสอบรายรับจากการให้เช่าและการลงบันทึกรายการทางบัญชีด้วย

13. ตรวจสอบการประกันภัยในสินทรัพย์ถาวรของกิจการ เพื่อให้แน่ใจได้ว่าสินทรัพย์ถาวรของกิจการได้มีการประกันภัยไว้โดยครบถ้วน เพื่อป้องกันมิให้กิจการต้องรับภาระความ

เสี่ยงในความเสี่ยงหายอันอาจเกิดขึ้นจากภัยต่าง ๆ โดยเฉพาะอัคคีภัย การตรวจสอบการประกันภัยในสินทรัพย์นี้จะครอบคลุมถึงการตรวจรายการต่อไปนี้

13.1 การตรวจทะเบียนคุ้มครองทรัพย์สินประกันภัยในสินทรัพย์ถาวรแต่ละประเภท ว่าได้มีการบันทึกรายการโดยครบถ้วนและทันเวลาหรือไม่ รายละเอียดในทะเบียนคุ้มครองทรัพย์สินประกันภัยที่ควรบันทึกไว้คือ ชื่อบริษัทประกันภัย ชนิดและเงื่อนไขของการประกันภัย วงเงินที่ประกันภัยไว้ อัตราค่าเบี้ยประกัน ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของกรมธรรม์ประกันภัย

13.2 ตรวจสอบความเหมาะสมของการประกันภัยและความสมบูรณ์ของกรมธรรม์ประกันภัย พิจารณาถึงความเหมาะสมของอัตราค่าเบี้ยประกันภัย เงื่อนไขต่าง ๆ ในกรมธรรม์ประกันภัยและวงเงินที่ประกันไว้ว่าครอบคลุมถึงมูลค่าสินทรัพย์รวมทั้งเอาประกันไว้เพียงพอหรือไม่ ตรวจสอบว่าสินทรัพย์ถาวรใหม่ได้มีการประกันภัยไว้ครบถ้วนตามนโยบายที่กำหนดไว้ใน การตรวจกรมธรรม์ประกันภัยนี้จะต้องดูให้แน่ใจว่ากรมธรรม์ได้ระบุรายละเอียดต่าง ๆ ตามเงื่อนไขและข้อตกลงในการประกันภัยสินทรัพย์ถาวรของกิจการ และได้ระบุชื่อให้กิจการเป็นผู้รับประกันภัยตามกรมธรรม์โดยถูกต้องด้วย

13.3 ตรวจสอบการติดตั้งอุปกรณ์ประกันภัย ว่าได้รับรวบรวมกรมธรรม์ที่มีอยู่ทุกฉบับไว้ในช่องหรือแฟ้มครบถ้วน และได้เก็บรักษาไว้ในตู้หรือในหีบบนคัง หรือได้นำเก็บรักษาไว้ในตู้หรือหีบบนคังของธนาคารหนึ่งใดตามระเบียบที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดเก็บรักษาเอกสารสำคัญของกิจการ

14. ตรวจสอบการติดตั้งอุปกรณ์สำนักงานและเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ว่าได้มีการปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการติดตั้งอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ทั้งในระหว่างเวลาทำการและนอกเวลาทำการ โดยผู้รับผิดชอบได้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดเพียงใด โดยเฉพาะอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีมูลค่าสูง ซึ่งจำเป็นต้องมีการควบคุมการเก็บรักษาตามระเบียบโดยรัดกุม

15. สรุปผลการตรวจสอบสินทรัพย์ถาวรและค่าเสื่อมราคา โดยพิจารณาถึงความพอเพียง ประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพของการควบคุมเกี่ยวกับสินทรัพย์ถาวรแต่ละประเภท